

Основи організації спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю

Микола Колесник

м.Київ 2023

Зміст

1. Вступ.
2. Основні складові спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю: структура, організація, фахове наповнення, контроль ефективності.
3. Медико-технологічне забезпечення роботи лікаря-нефролога.
4. Кваліфікаційні характеристики лікаря-нефролога.
5. Організація надання спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю в умовах воєнного стану.
6. Заключення.

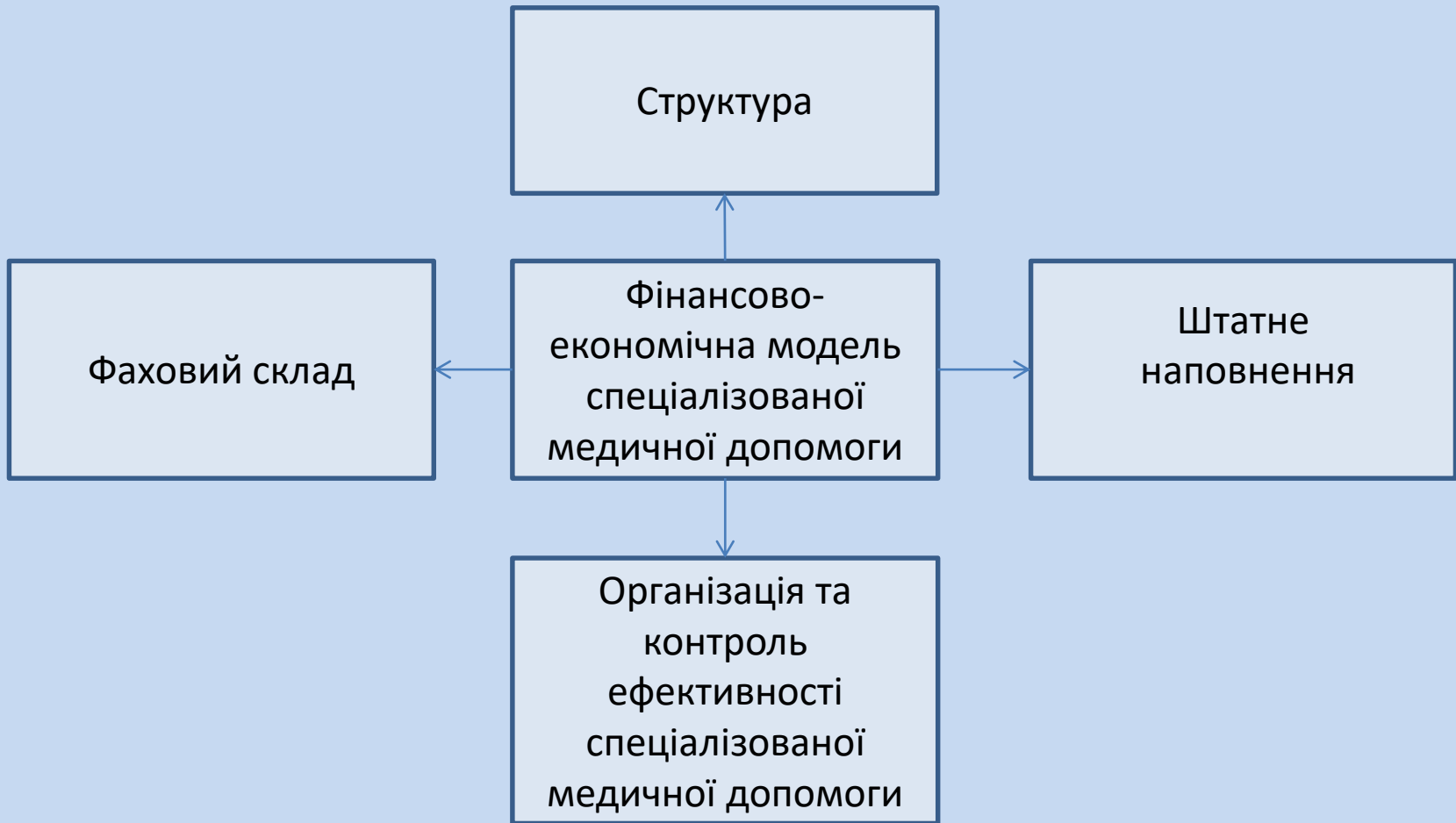

.....73 країни мають національні програми щодо неінфекційних хвороб (NCDs), ще 21 країна завершує їх створення; скринінг ХХН є їх складовою.

Визначальними факторами якості медичної допомоги хворим нефрологічного профілю є її адекватна фінансово-економічна модель, система організації, штатне наповнення та фінансування

Ефективна система надання спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю

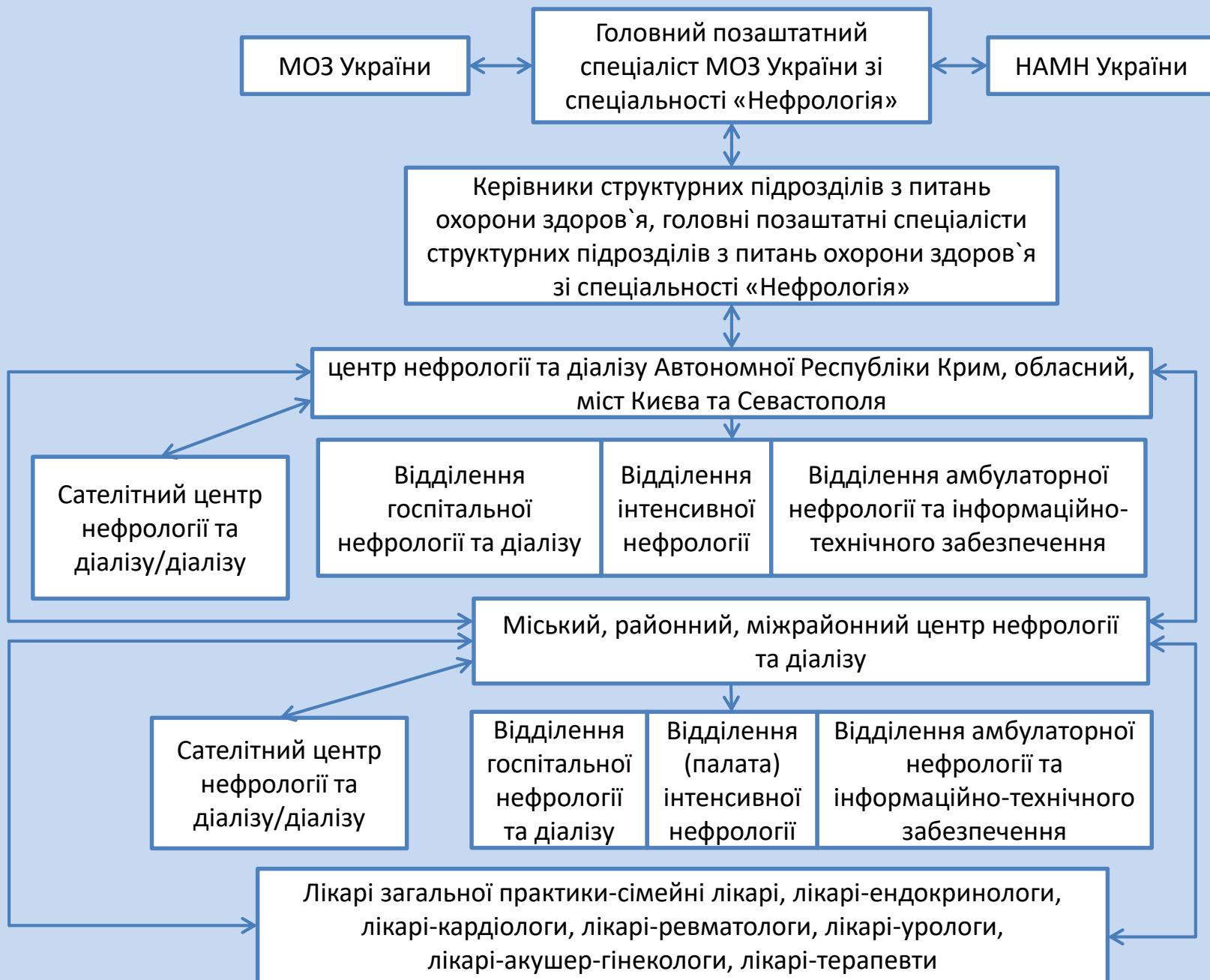
**АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАКАЗ
30.09.2003 № 65/462**

**Про поліпшення якості та організації системи медичної допомоги
дорослим хворим нефрологічного профілю**

{Із змінами, внесеними згідно до Наказів МОЗ та НАМН України
[№ 43/454 від 10.07.2006](#)
[№ 39/420 від 20.05.2010](#)
[№ 84/608 від 22.09.2011](#)
[№ 74/688 від 30.09.2014](#)
[№ 45/540 від 25.08.2015](#)}

Структура медичної допомоги хворим нефрологічного профілю

**Затверджено
Наказом НАМН
та МОЗ від
30.09.2014 р.
№ 74/688**

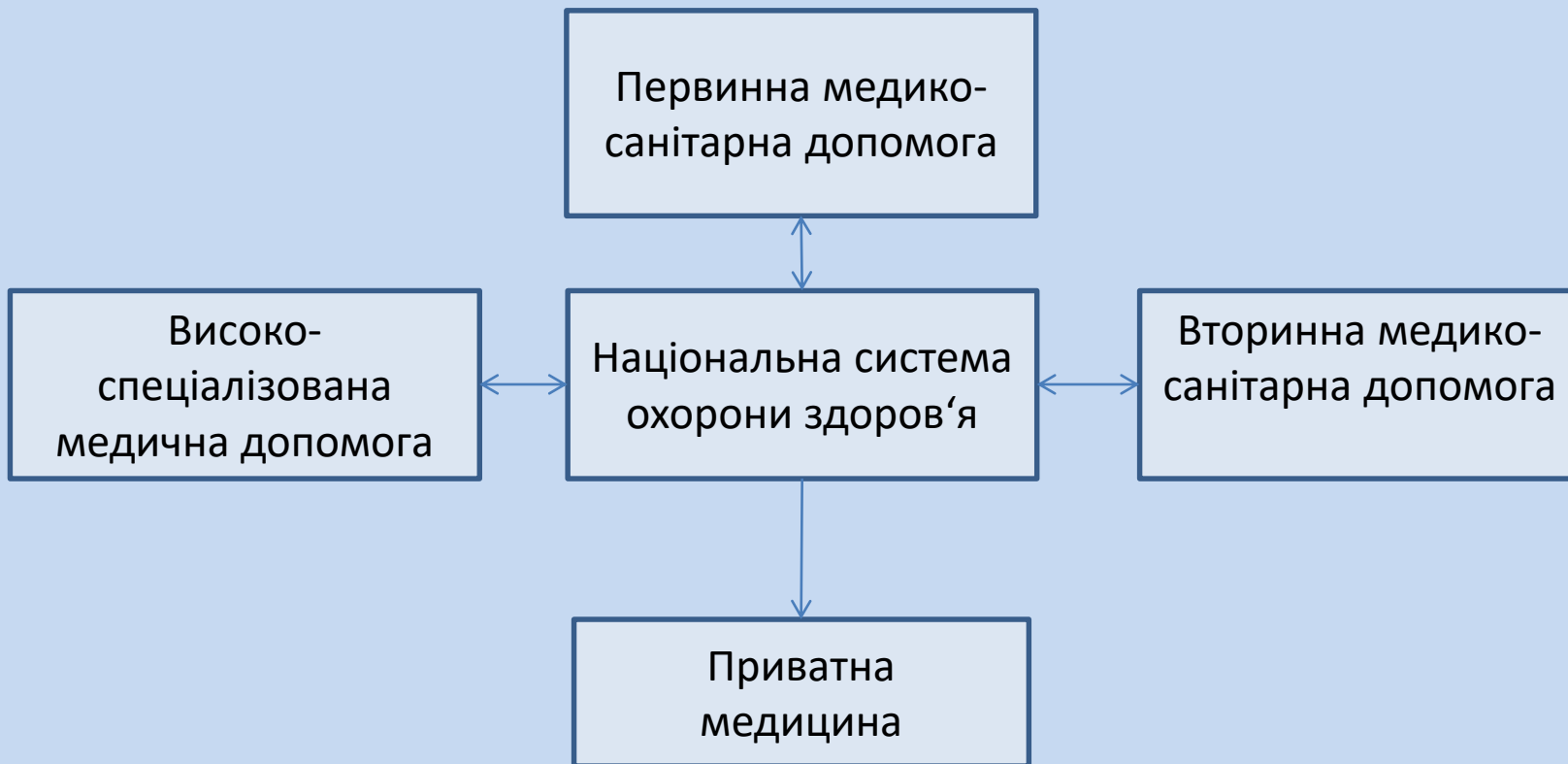

Структура спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю в Україні (2020 рік)

№	Адміністративна територія	ОКЛ						Міський центр діалізу самостійний	Міський центр н/д самостійний	Районний / міжрайонний центр н/д самостійний	Сателітні центри			Всього центрів / Відділень НЗТ
		Відділення госпітальної нефрології та діалізу	Відділення госпітальної нефрології	Відділення гемодіалізу	Відділення інтенсивної нефрології	Відділення амбулаторної нефрології, діалізу та ІТ забезпечення	Відділення/ центр ТН та діалізу				ОКЛ		Міського центру н/д	
											Міський центр н/д	Районний / міжрайонний центр н/д		
	Україна	11	14	12	3 / 2 палати	4 / 20 конс.каб.	2	2	17	34	1	46	11	139
1.	Вінницька	-	1	1	-	конс.каб.	-	-	-	-	-	2	-	3
2.	Волинська	-	1	-	-	конс.каб.	-	-	1	2	-	-	5	8
3.	Дніпропетровська	-	3	-	-	1	-	-	4	-	-	-	-	5
4.	Донецька	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	2
5.	Житомирська	-	1	1	1	конс.каб.	-	-	-	-	-	5	-	6
6.	Закарпатська	1	-	-	Палата у ВРІТ	конс.каб.	-	-	-	-	-	8	-	9
7.	Запорізька	-	1	1	1	конс.каб.	1	-	1	5	-	-	-	9
8.	Івано-Франківська	-	1	1	1	конс.каб.	-	-	1	7	-	-	-	9
9.	Київська	1	-	-	-	конс.каб.	-	-	-	-	-	5	-	6
10.	Кіровоградська	1	-	-	-	конс.каб.	-	-	1	2	1	-	-	5
11.	Луганська	1	-	-	-	конс.каб.	-	-	1	-	-	-	-	2
12.	Львівська	1	-	-	-	конс.каб.	-	-	1	6	-	3	-	10
13.	Миколаївська	1	-	-	-	конс.каб.	-	-	1	2	-	1	-	5
14.	Одеська	-	1	-	-	1	1	-	2	1	-	3	-	8
15.	Полтавська	-	1	2	-	конс.каб.	-	-	-	-	-	-	-	3
16.	Рівненська	-	1	1	-	конс.каб.	-	-	-	-	-	2	-	3
17.	Сумська	1	-	-	-	конс.каб.	-	-	1	5	-	-	-	7
18.	Тернопільська	-	1	1	-	1	-	-	-	4	-	-	-	5
19.	Харківська	1	-	2	-	конс.каб.	-	-	1	-	-	1	-	5
20.	Херсонська	1	-	-	-	конс.каб.	-	-	-	-	-	3	-	4
21.	Хмельницька	-	1	1	Ліжка у відд. детоксикації	конс.каб.	-	-	1	-	-	5	-	7
22.	Черкаська	1	-	-	-	конс.каб.	-	-	-	-	-	4	-	5
23.	Чернівецька	-	1	1	-	конс.каб.	-	-	-	-	-	1	-	2
24.	Чернігівська	1	-	-	-	конс.каб.	-	2	-	-	-	3	-	6
25.	м.Київ	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4	5

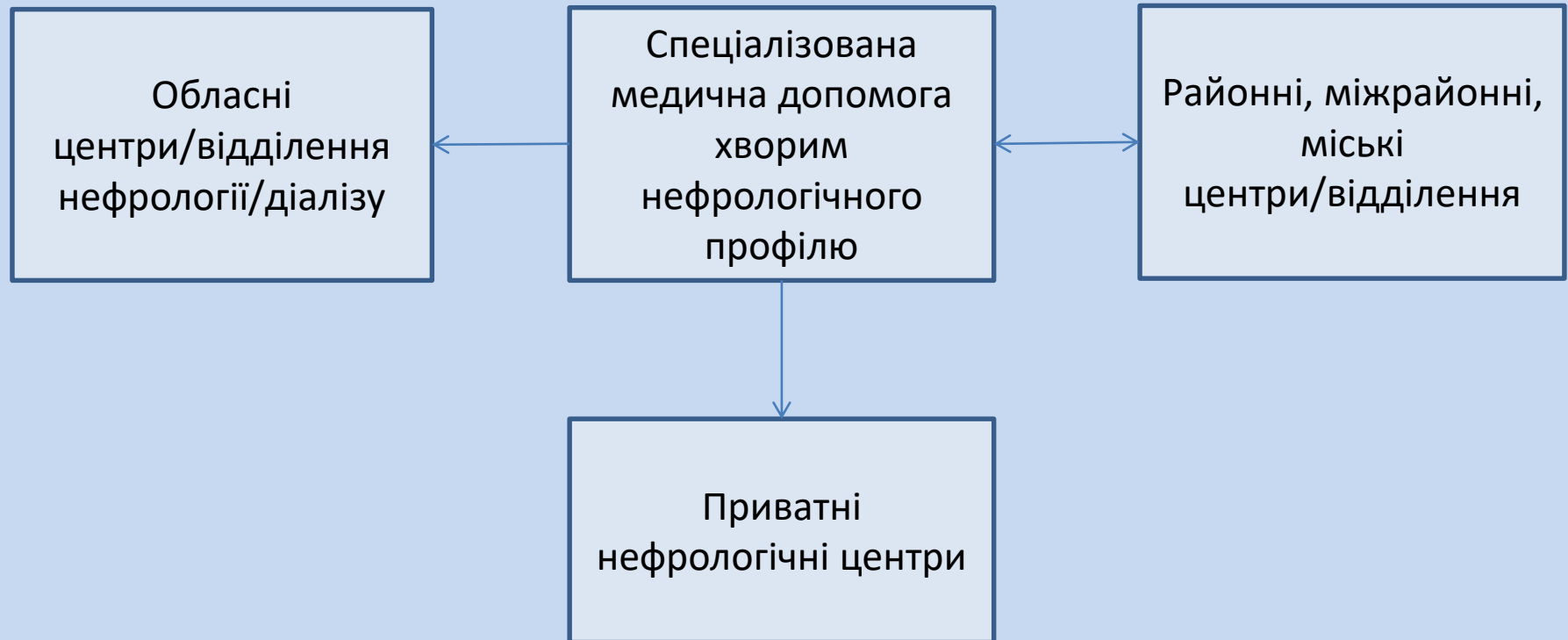
Організація надання спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю

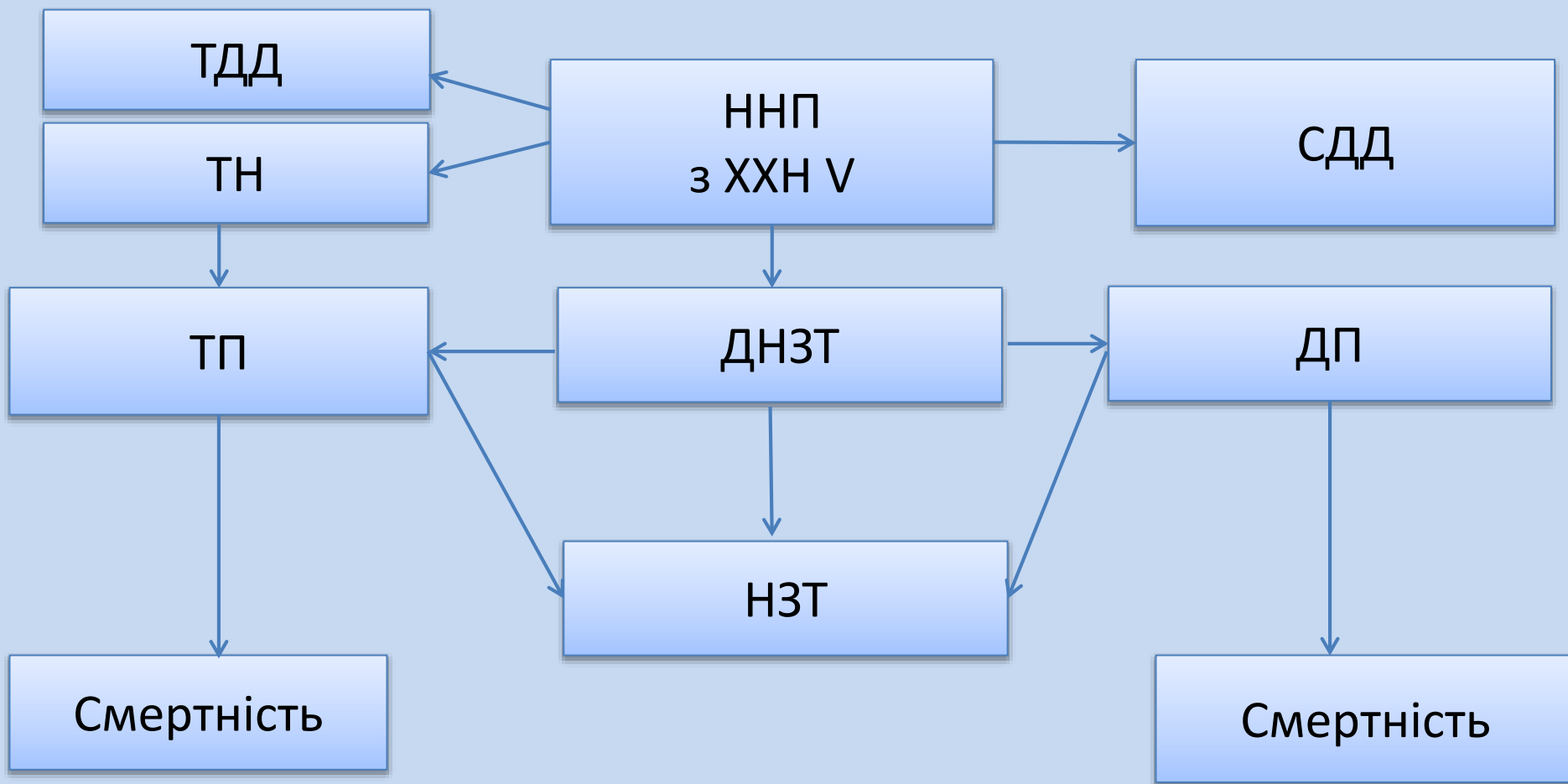

Організація надання спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю

Організація надання спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю.
Кінетична популяційна модель НЗТ «Stock and flow» станом на 01.01.2021 р.

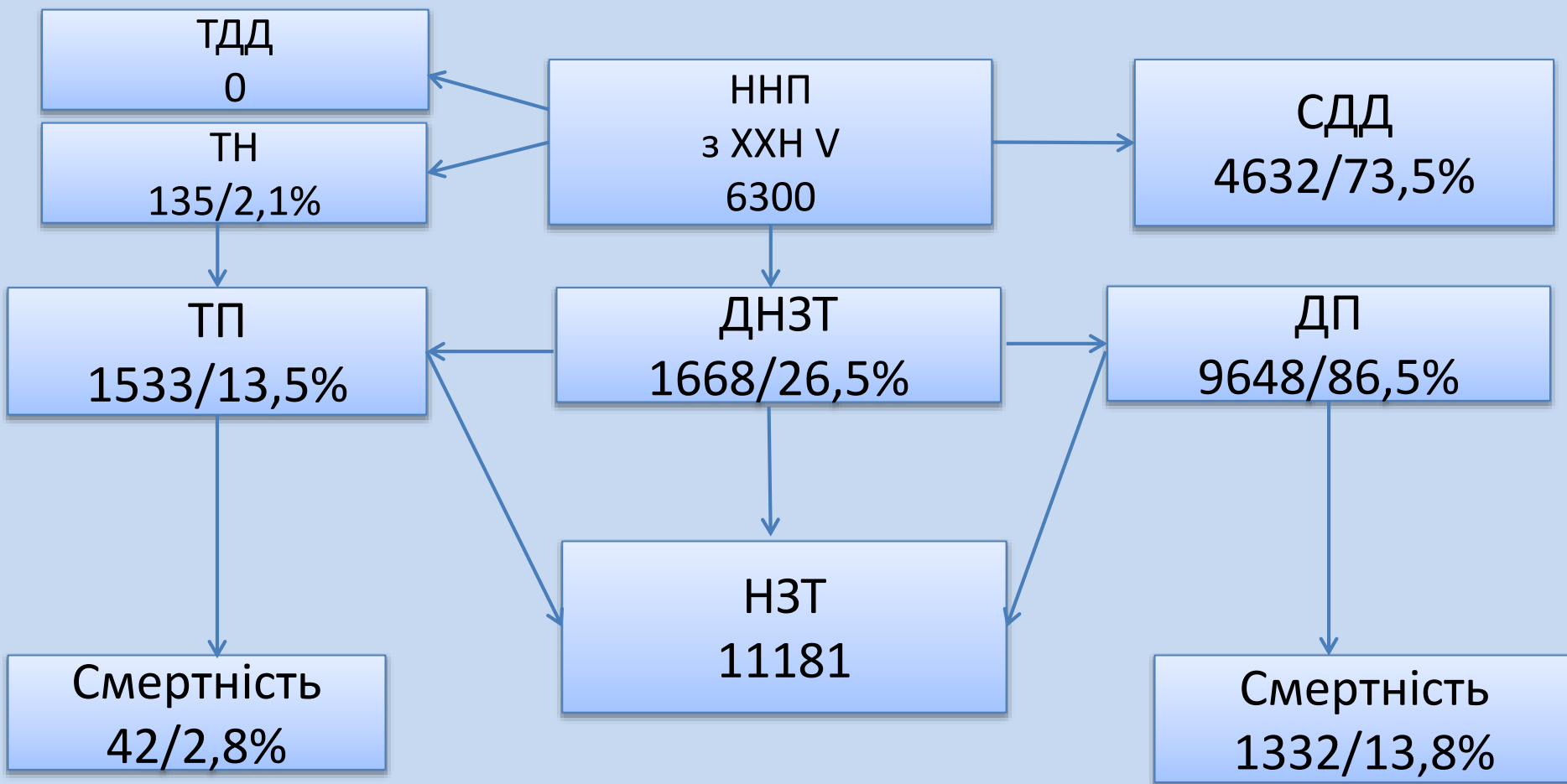
ННП – навантаження «новими» пацієнтами;
СДД – смерть до діалізу
НЗТ – ниркова замісна терапія;

ДП – діалізний пул;
ТП – трансплантаційний пул;
ТН – трансплантована нирка

Організація надання спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю.

Кінетична популяційна модель НЗТ «Stock and flow» станом на 01.01.2021 р.

ННП – навантаження «новими» пацієнтами;

СДД – смерть до діалізу

НЗТ – ниркова замісна терапія;

ДП – діалізний пул;

ТП – трансплантаційний пул;

ТН – трансплантована нирка

Фаховий склад центрів/відділень нефрології та діалізу адміністративних територій (2020 рік)

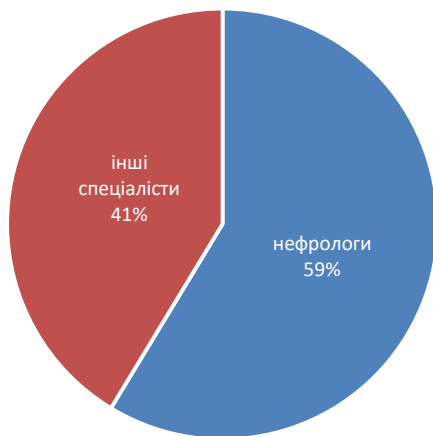
№ п/п	Найменування	нефрологи							терапевти (фіз.ос.)	хірурги (фіз.ос.)	анестезіологи (фіз.ос.)	інші (фіз.ос.)	всього (фіз.ос.)
		штатні посади	фізичні особи	к-ть сертифікованих нефрологів на 1 млн. нас.	у тому числі:								
					спеціаліст (фіз.ос.)	II кат. (фіз.ос.)	I кат. (фіз.ос.)	вища кат. (фіз.ос.)					
1	Україна	497,75	345	8,2	75	55	54	161	64	31	111	37	588
2	АР Крим	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Вінницька	16,5	12	7,7	2	0	0	10	2	1	0	0	15
4	Волинська	20,5	22	21,2	1	5	4	12	9	0	12	0	43
5	Дніпропетровська	34,25	28	8,7	4	2	4	18	0	1	1	0	30
6	Донецька		4	1	0	0	1	3	0	0	5	0	9
7	Житомирська	23,5	13	10,6	1	0	0	12	2	1	1	7	24
8	Закарпатська	20	9	7,2	3	1	1	4	10	1	0	6	26
9	Запорізька	8	8	4,6	3	0	2	3	1	0	13	0	22
10	Івано-Франківська	41	38	27,6	12	11	10	5	2	3	12	0	55
11	Київська	38,75	24	13,7	8	8	2	6	0	0	0	0	24
12	Кіровоградська	7,5	7	7,4	2	0	1	4	0	2	3	1	13
13	Луганська	3	1	0,5	1	0	0	0	2	0	0	0	3
14	Львівська	43,5	20	8,0	3	6	2	9	4	12	0	0	36
15	Миколаївська	12,75	9	7,9	1	1	0	7	0	0	0	1	10
16	Одеська	12,5	6	2,5	2	2	0	2	1	0	7	0	14
17	Полтавська	21,25	8	5,7	2	0	1	5	11	0	0	1	20
18	Рівненська	6,5	6	5,2	0	2	3	1	0	0	9	1	16
19	Сумська	27,25	9	8,2	2	0	3	4	9	4	10	3	35
20	Тернопільська	21,25	23	21,9	4	9	5	5	7	1	2	0	33
21	Харківська	22,25	14	5,2	3	2	3	6	1	1	1	0	17
22	Херсонська	12,75	8	7,7	2	0	1	5	0	0	6	0	14
23	Хмельницька	23,75	19	15,0	5	2	5	7	0	1	13	0	33
24	Черкаська	24,5	9	7,4	1	0	4	4	0	0	0	4+8*	21
25	Чернівецька	8,5	7	7,7	1	0	0	6	0	0	4	0	11
26	Чернігівська	18,25	11	10,9	4	1	1	5	3	1	5	1	21
27	м.Київ	64	30	10,4	8	3	1	18	0	2	7	4	43
28	м.Севастополь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* - стажери

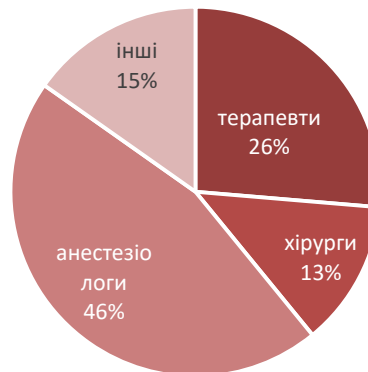

Фаховий склад центрів/відділень нефрології та діалізу (n=588) за 2020 рік

Нефрологи						Інші спеціалісти				
фізичні особи	у тому числі:				к-ть сертифікованих нефрологів на 1 млн. нас.	терапевти (фіз.ос.)	хірурги (фіз.ос.)	анестезіологи (фіз.ос.)	інші (фіз.ос.)	ВСЬОГО (фіз.ос.)
	спеціаліст (фіз.ос.)	II кат. (фіз.ос.)	I кат. (фіз.ос.)	вища кат. (фіз.ос.)						
345	75	55	54	161	8,2	64	31	111	37	243

Інші спеціалісти

Кваліфікаційні категорії лікарів-нефрологів

Контроль ефективності

Рейтингова оцінка основних складових спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю (2020 рік)

Організація та доступність нефрологічної допомоги			Лікування хворих на хронічну хворобу нирок V ГД			Лікування хворих на хронічну хворобу нирок V ПД			Лікування хворих на хронічну хворобу нирок V Т			Лікування хворих з ГПН		
Місце в рейтингу	Адміністративна територія	Сума балів	Місце в рейтингу	Адміністративна територія	Сума балів	Місце в рейтингу	Адміністративна територія	Сума балів	Місце в рейтингу	Адміністративна територія	Сума балів	Місце в рейтингу	Адміністративна територія	Сума балів
1	Івано-Франківська	17	1	Донецька	31	1	Харківська	18	1	Рівненська	6	1	Львівська	11
2	м. Київ	9	2	Херсонська	16	2	Закарпатська	17	2	Тернопільська	5	2	Рівненська	8
3	Волинська	8	3	Чернівецька	13	3	Волинська	16	3	Херсонська	4	3	Івано-Франківська	7
4	Закарпатська	7	4	Закарпатська	10	4	Херсонська	12	4	Волинська	3	4	Херсонська	5
4	Сумська	7	5	Івано-Франківська	8	4	м. Київ	12	4	Чернівецька	3	4	Хмельницька	5
5	Львівська	6	6	Вінницька	7	5	Чернігівська	10	5	Вінницька	1	5	Запорізька	4
5	Чернігівська	6	7	м. Київ	6	6	Запорізька	9	5	Закарпатська	1	6	Донецька	2
6	Запорізька	5	8	Чернігівська	1	7	Вінницька	6	5	Полтавська	1	6	Тернопільська	2
6	Хмельницька	5	9	Миколаївська	-1	7	Дніпропетровська	6	5	Хмельницька	1	6	Черкаська	2
7	Кіровоградська	4	10	Рівненська	-2	8	Тернопільська	4	5	Чернігівська	1	6	Чернівецька	2
7	Черкаська	4	10	Сумська	-2	9	Миколаївська	2	5	м. Київ	1	6	м. Київ	2
8	Одеська	2	10	Хмельницька	-2	9	Сумська	2	6	Київська	0	7	Кіровоградська	1
8	Тернопільська	2	10	Черкаська	-2	9	Черкаська	2	6	Харківська	0	7	Миколаївська	1
9	Житомирська	1	11	Волинська	-3	10	Рівненська	1	7	Кіровоградська	-1	8	Сумська	0
9	Миколаївська	1	12	Запорізька	-4	11	Львівська	0	7	Одеська	-1	9	Волинська	-1
10	Рівненська	0	12	Львівська	-4	11	Одеська	0	7	Сумська	-1	9	Житомирська	-1
11	Київська	-1	12	Полтавська	-4	12	Житомирська	-1	8	Дніпропетровська	-2	9	Чернігівська	-1
12	Вінницька	-3	13	Житомирська	-5	13	Івано-Франківська	-3	8	Донецька	-2	10	Вінницька	-3
12	Херсонська	-3	14	Дніпропетровська	-6	14	Хмельницька	-5	8	Черкаська	-2	10	Закарпатська	-3
13	Полтавська	-4	15	Тернопільська	-7	15	Луганська	-9	9	Житомирська	-4	10	Полтавська	-3
13	Чернівецька	-4	16	Харківська	-8	16	Київська	-14	9	Івано-Франківська	-4	11	Дніпропетровська	-5
14	Харківська	-5	17	Київська	-13	16	Полтавська	-14	9	Львівська	-4	11	Одеська	-5
15	Дніпропетровська	-6	18	Кіровоградська	-15	17	Донецька	-22	9	Миколаївська	-4	12	Київська	-9
16	Донецька	-11	18	Одеська	-15	17	Кіровоградська	-22	10	Запорізька	-12	12	Луганська	-9
17	Луганська	-14	19	Луганська	-19	17	Чернівецька	-22	11	Луганська	-15	12	Харківська	-9

Контроль ефективності

Сумарна рейтингова оцінка спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю в Україні (2020 рік)

Місце в рейтингу	Адміністративна територія	Сума балів	Порівняно з 2019 роком
1	Херсонська	34	↑
2	Закарпатська	32	↑
3	м. Київ	30	↑
4	Івано-Франківська	25	↑
5	Волинська	23	±
6	Чернігівська	17	±
7	Рівненська	13	↓
8	Львівська	9	±
9	Вінницька	8	↑
10	Сумська	6	↑
10	Тернопільська	6	↓
11	Хмельницька	4	±
11	Черкаська	4	±
12	Запорізька	2	↑
13	Миколаївська	-1	↓
14	Донецька	-2	↓
15	Харківська	-4	↓
16	Чернівецька	-8	↓
17	Житомирська	-10	↓
18	Дніпропетровська	-13	↓
19	Одеська	-19	↓
20	Полтавська	-24	↓
21	Кіровоградська	-33	↓
22	Київська	-37	↓
23	Луганська	-66	↓

↑ - покращення
↓ - погіршення
± - без змін

Методико-технологічні документи щодо спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю

Накази МОЗ та НАМН України

1. [Наказ від 30.09.2003 № 65/462 “Про поліпшення якості та організації системи медичної допомоги дорослим хворим нефрологічного профілю”](#)
2. [Наказ від 02.03.2011 № 129 “Про затвердження Методики розрахунку вартості лікування хворих на хронічну хворобу нирок V стадії із застосуванням гемодіалізу”](#)
3. [Наказ від 11.05.2011 №280/44 “Про затвердження стандарту та уніфікованих клінічних протоколів надання медичної допомоги зі спеціальність “нефрологія”](#)
4. [Наказ від 11.07.2012 № 514/41 “Про затвердження форм первинної облікової документації, форми звітності з питань реєстрації пацієнтів з хронічною хворобою нирок, трансплантованою ниркою або гострим пошкодженням нирок та інструкції щодо їхнього заповнення”](#)
5. [Наказ від 30.09.2014 №74/688 “Про внесення змін до наказу Академії медичних наук України та Міністерства охорони здоров'я України від 30 вересня 2003 року №65/462”](#)
6. [Наказ від 25.08.2015 № 45/540 “Про внесення змін до наказу Академії медичних наук України та Міністерства охорони здоров'я України від 30 вересня 2003 року № 65/462”](#)
7. [Наказу “Про внесення змін до наказу Академії медичних наук України та Міністерства охорони здоров'я України від 30 вересня 2003 року № 65/462 \(зі змінами, наказ НАМН та МОЗ України від 30.09.2014 року № 74/688; наказ НАМН та МОЗ України від 25.08.2015 року №45/540\)”](#)
8. [Наказ від 11.02.2016 № 89 “Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги пацієнтам з хронічною хворобою нирок V стадії із застосуванням гемодіалізу або перитонеального діалізу”](#)

Методико-технологічні документи щодо спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю

Накази МОЗ

1. [Наказ від 27.12.1999 № 302 “Про затвердження форм облікової статистичної документації, що використовується в поліклініках \(амбулаторіях\)”](#).
2. [Наказ від 29.12.2000 № 369 “Про затвердження форм медичної облікової документації, що використовується в поліклініках \(амбулаторіях\)”](#).
3. [Наказ від 29.05.2013 № 435 “Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовується у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності”](#).
4. [Наказ від 25.05.2006 № 319 “Про затвердження норм робочого часу для працівників закладів та установ охорони здоров'я”](#).
5. [Наказ від 31.10.2011 № 739 “Про затвердження оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення структурних підрозділів консультативно-діагностичного центру”](#).

Методико-технологічні документи щодо спеціалізованої
медичної допомоги хворим нефрологічного профілю

Адаптовані клінічні рекомендації

1. «Профілактика, діагностика та лікування грипу у хворих на ХХН».
2. «Ведення хворих на ХХН I-IV стадій в умовах пандемії COVID-19».
3. «Діагностика та лікування пацієнтів з гострим пошкодженням нирок або хворих на ХХН I-IV з гострим пошкодженням нирок в умовах пандемії COVID-19».
4. «Лікування хворих на ХХН V ГД та організація роботи відділення нефрології та діалізу в умовах пандемії COVID-19».
5. «Лікування хворих на ХХН V ПД та організація роботи відділення нефрології та діалізу в умовах пандемії COVID-19».
6. «Щодо організації роботи відділення діалізу в умовах пандемії COVID-19: гемодіаліз».
7. «Щодо надання спеціалізованої медичної допомоги пацієнтам, які лікуються методом перитонеального діалізу в умовах пандемії COVID-19».
8. «Профілактика, діагностика та лікування гострого пошкодження нирок».

Адаптовані клінічні настанови

1. Лікування методом перитонеального діалізу хворих на хронічну хворобу нирок V стадії
2. Надання медичної допомоги хворим на хронічну хворобу нирок V стадії, які лікуються гемодіалізом.

Методико-технологічні документи щодо спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю

Клінічні протоколи

1. «Підготовка хворих до перитонеального діалізу та його ініціація»
2. «Навчання хворих на хронічну хворобу нирок V стадії методиці перитонеального діалізу»
3. «Профілактика, діагностика та лікування інфекцій, асоційованих з перитонеальним діалізом»
4. «Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії: проведення інтермітуючого гемодіалізу»
5. «Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії: судинний доступ у хворих, які лікуються методом гемодіалізу»
6. «Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії: діагностика стану та корекція порушень фосфорно-кальцієвого обміну»
7. «Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії з анемією»
8. «Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії: профілактика, діагностика та лікування серцево-судинних захворювань»
9. «Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії: діагностика та корекція недостатності харчування»

Кваліфікаційні характеристики лікаря-нефролога

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ

23.04.2021 № 799

Про затвердження Змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 "Охорона здоров'я"

41. ЛІКАР-НЕФРОЛОГ

Організація надання спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю в умовах воєнного стану

КЛІНІЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

«ОРГАНІЗАЦІЯ ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ НА ХРОНІЧНУ ХВОРОБУ НИРОК УГД В УМОВАХ ВІЙНИ, РОЗВ'ЯЗАНОЮ РФ НА СУВЕРЕННІЙ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ»

Склад експертної групи:

Н. Степанова, В. Новаківський, І. Дудар, Е. Красюк, Л. Снісар, О. Русин,
Т. Остапенко, Л. Ліксунова, І. Шіфріс, А. Рисев.

<http://uankts.com.ua/>

Організація надання спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю в умовах воєнного стану

Problems of Organization and Economics
of Nephrological Care

Ukrainian Journal of Nephrology and Dialysis, 3 (75)'2022

КЛІНІЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

«Надання спеціалізованої медичної допомоги пацієнтам нефрологічного профілю в умовах воєнного стану»

Експертна група: М.О. Колесник^{1,2}, І.О. Дудар^{1,2,4}, Н.М. Степанова^{1,2},
В.В. Новаківський^{2,3}, Ю.І. Гончар^{1,2,4}, Е.К. Красюк^{2,4}, І.М. Шіфріс^{1,2},
Р.О. Зограб'ян^{2,5}; М.Б. Величко^{1,2}, О.М. Лобода^{1,2}, С.П. Фоміна^{1,2}

<https://ukrjnd.com.ua/index.php/journal/issue/view/53>

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

